

En god venn og hjelper

Intervju med Einar Tveit

av Nina Seeberg

Innenfor den store porten og inn der håndverkerne på Norsk Folkemuseum holder til, bor julenissen! Jeg har avtale med ham, men har gått meg vill. På museet holder de på å grave, og det er stengsler overalt. Jeg kommer derfor via Trøndelags-tunet når Einar Tveit kommer meg i møte fra et av de to mørke trehusene som arkitekt Torp har tegnet. Einar har lagt fra seg det store hvite skjegget og er nyklippet. Han ser ut som en ungdom til tross for at han har vært pensjonist i 16 år. Einar arbeidet ved Norsk Folkemuseum i 37 år og er fortsatt i full aktivitet ved museet.

Grunnen til Einars ungdommelige vesen kan være at han har vært en ivrig løper siden 40 årene men det kan også være fordi han fikk ansvar for å trene damegruppen på museet. Han har løpt maraton og joggeturer rundt Sognsvann med damene. Flere er de som sikkert kan minnes tilbake til denne tiden med glede og energi. Som inspektør på Norsk Folkemuseum fra 1967 har Einar tilbakelagt mange hundre kilometer mellom tun, magasiner og blant håndverkere som skulle settes i arbeid. Da var det nyttig å være godt trent og kunne legge opp et større løp.

Raskhet og arbeidsmoral har han fra sin oppvekst i Hardanger der han rodde til skolen annenhver dag og ellers hjalp til på småbruket ved Mundheim. Der var heller ingen jobb for stor eller for liten for Einar.

Da venneforeningen ble etablert i 1971, var Einar en selvskreven håndlanger. Som inspektør hadde han sikkerhet i ryggmargen og var derfor en trygg person å ty til når vennene hadde sine arrangementer. Dessuten kjente han museet som sin egen bukselomme, og med nær kontakt til de ansatte var han viktig for gjennomføringene. I tillegg har han ord på seg for å være på tilbudssiden. Einar viser frem hånden og forteller levende om hvordan det var å stå høyt til værs på en gardintrapp under en lysekroner da fyrstikkesken han holdt i hånden plutselig tok fyr. Einar beholdt fatningen, men også fyrstikkesken. Det sier noe om hans overordnede fokus, men også om hva han satte høyest.

Var det derfor Einar mang en nyttårsaften forlot familien for å holde vakt utenfor Stavkirken og sikre at ingen uvedkommende trengte seg inn og tente på? Det var nemlig ikke Åsgårdsreien, men en beryktet kirkebrenner som herjet på 80-tallet. Greven som han ble kalt, var en stor trussel for mange kirker rundt om på Østlandet. Einar var innstilt på å satse det som måtte til, for Einars hjerte har alltid brent for Norsk Folkemuseum.

Einar Tveit er museets egen julenisse.
Foto: Morten Brun.

Vårt kjære æresmedlem, Carsten Hopstock ble en svært nær venn av Einar. Carsten Hopstocks foredrag var svært populære både hverdager og søndager. Einar måtte ta ansvar for alt det praktiske og var selvfølgelig til stede alle ukens syv dager. Carsten Hopstock var en systematiker og forberedte seg grundig til alle foredragene og hadde en formidabel billedsamling på over 10 000 lysbilder. Det er nærliggende å tenke på all tålmodighet som skulle til når Einar pløyde seg igjennom alle bildene i forkant av foredragene. Einar blir blank i øynene når han snakker om Carsten Hopstock, og det er tydelig at han har mye kjærlighet også til den mannen og vennen som også ble vår sanne venn og æresmedlem.

Einar forteller levende om turen med Carsten Hopstock til Vestlandet og baroniet i Rosendal. Det var lang vei over Haukelifjell via kirker og andre severdigheter. Carsten Hopstock levde opp til sitt gode navn og rykte, og med alle stoppene ble turen både lang og innholdsrik. På slottet i Rosendal ble de begge tatt i mot som baroner.

Da venneforeningen markerte 10 år, var kong Olav hedersgjest. Kongen hadde fått plass ved siden av Carsten Hopstock, og de hadde en munter og lett konversasjon. Carsten Hopstock hadde mye å snakke med kongen om og oppfordret kongen til å fortelle fra sine reiser, og kongen lot seg inspirere. Det ble en spesiell opplevelse for alle tilhørerne den kvelden i 1981.

Einar Tveit behersker mange kunster, også den krevende kunsten å manøvrere en veltepetter.
Foto: Anne-Lise Reinsfelt/
Norsk Folkemuseum.

For 30 år siden ble det årlig arrangert sykkelkavalkade på museet. I tidsriktige klær ble ulike sykler vist frem og demonstrert. Alt fra sparkesykkel og trehjulssykler til timannssykler og andre avanserte sykler. Einar var selvskreven på veltepetter, og det er ikke mange årene siden jeg så ham på en slik sykkel i friluftsmuseet. Heller ingen sykkel er for stor for Einar!

Noen regntunge dager i august for 4 år siden satte spor på Norsk Folkemuseum. I løpet av få timer ble Apoteket, Wessels gate og Collett- og Cappelengården oversvømmet av vann og kloakk. Vannet stod til midt på TV'n i Wessels gate, og gode råd var dyre. Einar var som alltid, ansvarsfull og stilte opp. Sammen med brannvesenet holdt han det gående i 23 timer. Museets sikkerhet var det som telte, og Einar vant denne gangen over værgudene.

Einar har i alle år hatt ansvar for loddtrekningen på museets julekaffe stiftelsesdatoen 19. desember. Fast gevinst denne dagen er tinnskjeen fra Askvoll som er pyntet med et drueklasehåndtak. Akkurat lik den skjeen som vennene har solgt

på julemarkedsdagene. Einar forteller at Carsten Hopstock har opplyst at det er en dåpsskje som er pyntet med en kongle og ikke en drueklase. Konglen avgir harpiks som siver ut og bevarer dåpsspakten. Det er en mer åpenbar forklaring. Skjeen kan kjøpes i museumsbutikken til vennepris og går aldri ut på dato.

Einar har vært museets egen nissefar, og det er mange fat med grøt han har satt til livs gjennom årene. Siden 2014 har han hjulpet vår egen nissefar, Karen Gruner-Hegge med å pakke inn julepresanger på Vennenes arrangement for barn i desember. Til tross for at han for lengst har trukket seg tilbake, stiller han fremdeles opp som nissen «på lasset». Og ikke nok med det holder Einar hele året på med å lage deler til kjepphester og båter som barna kan kjøpe og sette sammen på julemarkedet.

Vi hedrer vårt æresmedlem Einar Tveit og ønsker ham mange gode år fremover!